

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἔπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ ποιήσομεν χεῖρον ζῆν, δυνατόν αὐτοῖς ὄν ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμος οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἐν τι γένος ἐν πόλει διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλη τῇ πόλει τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὀφελείας ἦν ἂν ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατόι ὧσιν ὀφελεῖν καὶ αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει, οὐχ ἵνα ἀφιῆ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται, ἀλλ' ἵνα καταχρηῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη ἑπελαθόμεν γάρ.

Σκέψαι, τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ' ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτούς ἐροῦμεν, προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι τε καὶ φυλάττειν.

Πλάτωνος, "Πολιτεία", 519D-520A

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεί το παραπάνω απόσπασμα **Μονάδες 10**
2. Έχοντας ως βάση τη φράση « συναρμόττων τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ » να αναφέρετε ποια μέσα χρησιμοποιεῖ ο Νόμος για να πετύχει την κοινωνική συναρμογή των πολιτῶν με ἀπώτερο στόχο την ευδαιμονία τους. **Μονάδες 15**
3. α) Με βάση το απόσπασμα που δίνεται παραπάνω να αναπτύξετε ποιες ἀπόψεις εκφράζουν ο Γλαύκωνας και ο Σωκράτης σχετικά με το αν εἶναι δίκαιος ο ηθικός εξαναγκασμός των φιλοσόφων να ασκήσουν την εξουσία. **Μονάδες 8**
β) Με ποια φράση του κειμένου υποδηλώνεται η παιδαγωγική λειτουργία του Νόμου ;
Να την αναπτύξετε **Μονάδες 7**
4. Να αναφέρεται ποιους ορισμούς δίνουν για τη δικαιοσύνη στην αρχή του διαλόγου «Πολιτεία» οι εξής συνομιλητές : Κέφαλος, Πολέμαρχος, Θρασύμαχος, Γλαύκων, Σωκράτης **Μονάδες 10**
5. Να βρείτε στο παραπάνω διδαγμένο κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής : κατάφαση, ζωγράφος, λαθραῖος, γνήσιος, δωρεά, ντροπή, σύνεση, κατάσκοπος, διάλεξη, φυλακή. **Μονάδες 10**

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ταύτην δέ λαβών τήν δύναμιν οὐκ ἔστιν ἦντινα τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἐλύπησεν, ἀλλ' οὕτως ἦν πόρρω τοῦ περί τινος ἔξαμαρτεῖν, ὥστε παραλαβών τοὺς Ἕλληνας ἐν πολέμῳ καί ταραχαῖς καί πολλοῖς κακοῖς ὄντας τούτων μὲν αὐτοὺς ἀπήλλαξεν, εἰς ὁμόνοιαν δέ καταστήσας τὰ μὲν περιττὰ τῶν ἔργων καί τερατώδη καί μηδέν ὠφελοῦντα τοὺς ἄλλους ὑπερεΐδε, στρατόπεδον δέ συστήσας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἤγαγεν. Τούτου δέ κάλλιον στρατήγημα καί τοῖς Ἕλλησιν ὠφελιμώτερον οὐδεὶς φανήσεται πράξας οὔτε τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εὐδοκιμησάντων οὔτε τῶν ὑστερον ἐπιγενομένων.

Ἰσοκράτους, Παναθηναϊκός, 77-78

Λεξιλόγιο

πόρρω : μακρυὰ

στρατόπεδον : στρατός

ἐπιγίγνομαι : διαδέχομαι, ἔρχομαι μετὰ

οὐκ ἔστιν ὅστις : κανένας

καθίστημι : τακτοποιῶ, οργανώνω

στρατήγημα : στρατηγικό τέχνασμα, σχέδιο

οἱ ἐπιγιγνώμενοι : οἱ μεταγενέστεροι

ὑπερορῶ +αιτιατική : παραβλέπω / ὑπερορῶ +γενική : αδιαφορῶ, περιφρονῶ

Παρατηρήσεις

1. Να μεταφραστεῖ το κείμενο. Μονάδες 20

2. Να χαρακτηριστοῦν συντακτικά οἱ υπογραμμισμένοι ὀροι Μονάδες 5

3. α) "παραλαβών, καταστήσας" : Να αναλυθοῦν οἱ μετοχές στις αντίστοιχες προτάσεις Μονάδες 3

β) Να αναγνωριστοῦν πλήρως συντακτικά οἱ προτάσεις που ἔχουν ὡς ῥήματα τὰ "ὑπερεΐδε, ἤγαγεν" Μονάδες 2

4. Να γράψετε τοὺς ζητούμενους τύπους :

– λαβών : τὸ β' ἐνικό πρόσωπο τῆς προστακτικῆς τοῦ ἴδιου χρόνου σὴν ἴδια φωνή

– ἦντινα : τὴ δοτικὴ τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ σὴν ἴδιο γένος

– πόρρω : τοὺς ἄλλους βαθμοὺς

– ἔξαμαρτεῖν : τὸ α' πληθυντικὸ πρόσωπο τῆς οριστικῆς τοῦ μέλλοντα

– ὁμόνοιαν : τὴ δοτικὴ τοῦ ἴδιου ἀριθμοῦ

– τερατώδη : τὴ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ σὴν ἴδιο γένος

– ὠφελοῦντα : τὴν αιτιατικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ

– ὑπερεΐδε : τὸ β' ἐνικό πρόσωπο τῆς προστακτικῆς τοῦ ἴδιου χρόνου σὴν ἴδια φωνή

– φανήσεται : τὸ γ' ἐνικό πρόσωπο τῆς οριστικῆς τοῦ παρακειμένου σὴν ἴδια φωνή (2 τύποι)

– εὐδοκιμησάντων : τὴ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ σὴν ἴδιο γένος

Μονάδες 10